

GEESTEN EN GODEN IN OUDE BESCHAVINGEN

22 juni 1956

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van onze bijeenkomst moet ik u er nog even op wijzen, dat wij tot nu toe nog niet alwetend zijn. Het is ongetwijfeld een betreurenswaardig feit, maar het is nu eenmaal zo. Daarom dient ook u, die hier komt om ons aan te horen, daarmee rekening te houden. Na de pauze wordt er gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. D.w.z. dat vragen, die u hebt over de eerste onderwerpen en die naar uw inzicht althans, belicht moeten worden, dan ook nog kunnen worden gesteld. Wij rekenen op u, dat u ook zelfstandig na zult denken.

Dan heb ik nog een andere aankondiging. Er is mij verzocht u mee te delen, dat wij i.v.m. de campagne, die wij kort geleden begonnen zijn, onder andere in verband met atoomgevaar, één van onze sprekers zich voorstelt de volgende week te spreken over: "De groeiende gevaren van deze tijd". Wij menen, dat deze lezing belangrijk is, zoals u ook al ongetwijfeld heeft kunnen vaststellen, blijkens de gegevens, die wij u verschaft hebben over het atoomgevaar, althans in deze fase volledig betrouwbaar. U kunt dus aannemen, dat wat wij de volgende week brengen, ook voor u van groot belang is en zeker ertoe bij zal dragen u een wereldbeeld te geven, dat uw streven in een bepaalde richting zal versterken en rechtvaardigen.

Vanavond van mijn kant ook, mag ik in de rij van experimentele betogen een lezing gaan houden. Nu weet u, dat deze lezingen in de eerste plaats bedoeld zijn als een soort van test. Het gaat ons er om: hoe kunnen wij u het beste benaderen? Het gaat er ook om voor ons om elk woord, dat wij kunnen spreken in de komende tijd dubbel te doen tellen. De onderwerpen ervoor zijn betrekkelijk heterogeen en ook de wijze, waarop wij ze behandelen, is ongetwijfeld steeds anders. Ik hoop, dat u dat niet wilt zien als een wispelturigheid onzerzijds. Het is belangrijk dat, wanneer u hier komt, wij u ook inderdaad kunnen boeien. Belangrijker nog is het, dat wij, naast het gesproken woord, ook de intensies tot u door kunnen laten dringen. Dit houdt in, dat gezien de tot nog toe gedane experimenten, het woord als magisch element meer dan tot nog toe gebruikt zal moeten worden in de lezingen die wij geven aan het begin van elke avond. Ik heb een onderwerp gekozen, dat misschien niet uw aller aandacht zal hebben, maar waarvoor ik uw clementie van te voren alweer inroep. Ook het onderwerp zelf is betrekkelijk experimenteel. Ik zou n.l. met u willen spreken over: Geesten en goden in oude beschavingen.

Thans zou ik u willen belichten het karakter van de geesten die lange tijd onder de naam van "goden" en "demonen" een deel van de wereldbevolking volledig in hun macht hadden. Om u duidelijk te maken, hoe de toestand was, kan ik, geloof ik, het best een paar stellingen citeren uit die tijd. Er is een priester-ziener, die in de buurt van het tegenwoordige Benares woonde, aan de boorden van de Ganges. Hij dichtte een groot lied over de krachten in de natuur. Hij schreef:

Ziet geboren worden ons,
Onze Goden uit regen en wind.
Hun stem spreekt uit de donder
En hun tekenen doen zij kond',
Zodat alle auguren weten,
Welke weg zij gaan bewandelen.

Alle auguren! Dat is eigenlijk het belangrijkste punt. De goden zijn willekeurige schepsels. Producten misschien van de natuur, of in sommige gevallen ook eigenaardige verschijnselen, maar zij geven tekenen, waardoor de mens in de toekomst kan zien. Zij tonen hem aan, hoe hij moet handelen om voordelen te hebben en vragen in ruil zeer zware offers vaak hiervoor.

Wij kennen in de Syrisch-Babylonische maatschappij hoofdzakelijk deze goden, of godheidjes, onder de naam van Baäl. Later zien wij, dat de zonnediens hiermede verknoopt wordt, zodat men gaat spreken over Baäl of Bel-Herachté, Heer Zon.

Maar voor die tijd kent elke stad zijn eigen godheid en zijn eigen orakel. In dat orakel leven wel degelijk geesten. Ik hoop, dat u mij niet kwalijk neemt, zo alles beziende om te proberen dit alles te schetsen hoe het er eigenlijk toeging. Stelt u zich voor; een stad, dat is een staat. De grenzen

van de stad, ga je 15, 20 km voorbij en dan is het land afgelopen. In zo'n stad, temidden van een versterkte veste, - huizen, die heus goed gebouwd zijn en vaak zeer omvangrijk,- heerst een vorst. Door tuinen omgeven troont hij daar en zijn gezag is voor hem het enig belangrijke op de wereld. Daar vlak bij het paleis vinden wij de tempels. De tempeldienaren zijn in veel gevallen de eigenlijke heersers, ofwel de dienaren van de heer, die het wereldlijk gezag uitoefent. Dezen hebben één bepaald verlangen: Deze heer tracht voor zichzelf iets te verwerkelijken. Sommigen willen rechtvaardig zijn. Op de oude stenen kunt u het nog terug vinden. Ook in die tijd werden er wetten gegeven, die zuiver en waar waren. Wij vinden al in zeer oude tijd wetboeken, waarin de tien geboden, zij het op ietwat heidense wijze, werden weerspiegeld. Wij vinden ook vorsten en koningen die slechts voor zichzelf welvaart verlangden. Die terwille van hun weelde, hun eigen genot, niet aarzelden hele volkeren te onderdrukken. Wij zien de vreedzamen en de veroveraars elk met hun eigen instelling. Allen zijn zij omringd door een hofhouding, die niet helemaal betrouwbaar is. Aan alle kanten het dreigend gif, de sluikse moordenaars, uitdagingen en strijd. Er zou opstand kunnen komen. Indien de god tegen hem zou spreken, zo weet de heerser, zou hij tussen de haat van het volk en de hebzucht van de hovelingen verpletterd worden. Het is dus begrijpelijk, dat er in zo'n mens voortdurend sterke spanningen heersen.

Indien hij genot wil kennen is héél de wereld zijn speelveld. Wijnen uit alle streken heeft hij in zijn paleis opgeslagen. Voelt hij voor een gelag? Wie hij zich als gast beveelt, zal het niet wagen te weigeren. Wanneer de vorst lacht, lachen de gasten. Zijn er geen vrouwen genoeg, dan roof je er maar. Voor een vorst is er altijd genoeg om zich uit te leven. Heel zijn bestaan is vol pronk en praal. Heeft hij vijanden? Sluit ze in de kerkers. Wurg ze met langzame wreedheid. Scheur ze de ledematen uiteen. Martel en kwel ze. Een vorst kan zich alles veroorloven. Een dergelijke sfeer is begrijpelijkerwijze een sfeer, waarin alles door hartstocht en haat wordt beroerd. Dat is niet vreemd. Dat behoort niet alleen tot de oudheid. Ook in deze dagen zijn er nog voorbeelden genoeg te noemen, waarbij de haat van groep tegen groep, of volk tegen volk, langzaam duistere machten naderbij trekt, tot deze uiteindelijk groep en volk met eigen verlangen en kracht doordesemen en maken tot een werktuig. Zo ging het in die dagen ook. Maar meer nog: de priesters kenden mediums. Mediums, precies zoals u die hier kent. Ook al was het ritueel omslachtiger. Ook zij kenden de geïnspireerden en de magiërs, die schijnbare wonderen doen. In die dagen waren er ook genezers, die de zieken konden genezen, of konden doden, naar gelang dat uitkwam in de politiek. Zo'n geest kon juist hierdoor een gezag en macht verwerven, groter dan de vorst zelf bezat. Vooral wanneer hij in het begin de vorst steunde.

Het begint met de geest, die neerdaalt en iemand in beslag neemt. Een medium, of een zwakzinnige. Op het ogenblik, dat de vorst voorbijkomt, krijgt een vreemd schrille stem nooit gehoorde, onverstaanbare woorden. Dan begrijpelijker, looft de stem de vorst en zijn macht. Zij profeteert een overwinning, of een komende overvloed en het komt uit. De vorst wordt voor de ogen van het volk door bovennatuurlijke krachten in zijn macht bevestigd. Dat heeft waarde. Zoiets kan een vorst van die dagen niet verwerpen. Hij gelooft er misschien zelf niet in, en zegt hij voor zich heen: "Ach, die vent is gek". Maar hij geeft hem een erekleed en een huis. Hij bouwt voor deze god een tempel. Hij rechtvaardigt dit: "Dit is nodig, want deze god vermeerdert mijn macht en verheerlijkt mijn daden". Ongeveer zó begint het meestal.

Eerst wordt er een eenvoudige tempel gebouwd. Tempels met een paar beelden door geïnspireerden ontworpen. Of misschien ook wel door gewinzuchtige priesters opgebouwd. Een tempel met orakels, die alle truukjes kennen. In negen van de tien gevallen zijn zij allesbehalve echt. Maar daarachter schuilt het verborgen gevaar: "de demonische geest", die sterker en sterker zijn stempel drukt op de mens. Een geest, die degenen die het wagen zich tegen hem te verzetten, verschijnt in wonderlijke vorm, zodat zij schuimbekkend en verkrampd van angst terug wijken om uiteindelijk door een hartcollaps beroerd, voorgoed neer te zinken. U hebt wel begrepen dat dergelijke geesten niet tot de beste behoren. Maar dat zijn de geesten, die de mensheid door haat en hartstocht tot zich roept. Wanneer wij hierover spreken mag u dit laatste nooit vergeten.

Deze geesten zijn niet tot heersers geworden omdat zij uit zichzelf de macht daartoe hadden. Zij zijn zo machtig geworden, omdat de mensheid met zijn wreedheid, zijn eigenzinnigheid, zijn hartstocht, zijn haat, hen geroepen en gevoed heeft. Hebben zij eenmaal voorgoed van een plaats bezit genomen, dan begint eerst het werkelijke drama. De goden geven tekenen. O, zeker, deze geesten weten ook tekenen te geven. Maar dit kost kracht. Om deze te verwerven heeft deze geest behoefte aan emotie. Eerst misschien de angstige doodsschreeuw van een duif, die

ruw als offer wordt vermoord. Dan de doodsklacht van een kalf, dat wordt geslacht. Dan een stier. Tien stieren, honderd stieren. Bloed! Rokend bloed! Pijn! Doodsangst! De sidderende emotie! De hebzucht! De begeerte.

Daarvan leeft deze geest. Hiermee voedt zij zich. Hierdoor groeit zij. Ieder looft, eert en prijst de god en het orakel spreekt. De geest groeit in macht en kracht. Eerst was zij misschien een onbetekenende kleine kracht uit het duister. Maar door de verering, de begeerten, de angsten van de mensen, is zij langzaam gegroeid tot een kracht, die inderdaad een stad kan verpletteren. Dan stelt zij eisen. Het offer is niet genoeg. Het orakel blijft uit. De geest heeft geen behoefte meer aan het onnozele offer van een enkel geitje, of een kalfje. Zij verlangt nu edeler wild, bewustere angst, diepere emoties: een mens!

De vorst komt met een vraag. Hij knielt neer - of hij er nu aan gelooft, of niet - en vraagt de grote Baäl, de machtige Heer van alle Hemelen, om hem te redden. Want, bv. een vijand bedreigt de grenzen. Och, die bedreiging zal zo groot niet zijn. Het is misschien slechts een klein groepje plunderende Bedoeïnen, of ruzie met een ander stadstaatje over geheven rechten. Maar hoe het ook zij: de vorst knielt. Voor een groot gedeelte zal zijn gezag, zijn populariteit afhangen, van wat het orakel antwoordt. Dat is de situatie, waarop die geest heeft gewacht. Daar klinkt een holle, galmende stem. Het schijnt uit de ingewanden van het beeld te komen. O, wij weten het. Het is een priester met een spreekbuis. Maar achter die priester staat die zwakzinnige, die de eerste keer met felle kreten heeft uitgeroepen en de vorst heeft verheerlijkt. Want die heeft het in waanzinnige trance gemurmeld: "Het bloed van een mens! Het bloed van een mens!"

En dan galmt die stem plechtstatig: "Gij offert mij niet genoeg, vorst. Ik vraag u een offer edeler dan de dieren. Breng mij een mens. Ik zal u zegenen en de overwinning is u". Slaven zijn er genoeg. Och, het is jammer. Vooruit dan maar. Er wordt een slaaf gebracht. Ritueel wordt hem het hart uit het lijf gerukt, of wordt hem de maag open gesneden, zodat uit de naar buiten spuitende darmen een orakel gelezen kan worden door de priesters. "Het antwoord is gunstig! Het komt uit!" Geloof maar, dat het antwoord de eerste keer uitkomt. De geest moet eerst zijn macht bevestigen. Alles, wat hij heeft aan kracht en vermogen, al wat hij heeft gezogen in lange jaren uit die stad, dat zou hij daarvoor willen geven: Mensenlevens! Haat! Vrees! Emotie! Daar leeft die geest van.

Zo begint het. Eerst één offer, dan meer. Dan tientallen. Uiteindelijk zien wij dan de wanstaltige tempels, waar men in vuur, of soms ook in koperen ketels, roodgloeiend door vuur, mensen offert. In de tempel, waarin de tekenen worden gelezen in de ingewanden van de dieren, of uit de gang van een hoen, dat wat korrels pikt, of uit verschijnselen, die aan de hemel zichtbaar worden. Orakels zijn er altijd. De tempel groeit. Want slaven alleen zijn niet genoeg. De offeraar moet ook betaald worden. Zo komt er dan een ogenblik, dat zo een stadstaat in de handen van zo'n god is. Hij kan er eigenlijk niets meer aan doen. Want wie heeft de macht? De vorst en de priesters. Wat kan het volk doen? Het volk gelooft in deze god. Het zal hem betreuren, het zal hem misschien in stilte vervloeken, maar het gehoorzaamt. Zo gaat dan de gang verder tot zo een geest eindelijk de vernietiging van de stad, van de tempel, van zichzelf heeft volbracht. Zij is nooit tevreden, zij vraagt altijd meer.

U denkt misschien, dat dit kleine beeld voor één stadstaatje geldt. Laat ik u uit uw droom helpen. In het jaar 600 v. Chr., nog niet eens zo heel erg lang geleden, waren er ruim 850 van dergelijke Baäls alleen in het zuidelijk deel van Azië en het noordelijk deel van Afrika werkzaam. Al deze Baäls vroegen mensenoffers en kregen ze. Al deze Baäls volbrachten feiten, die men op het ogenblik onder de wonderen zou rekenen. Zij presteerden occulte verschijnselen van buitengewone kwaliteit. Die geesten waren toen de directe meesters van de mensen. O, wij weten het, er zijn ook goede geesten geweest. Er is vaak gestreden en wij weten dat in verschillende steden uiteindelijk het goede heeft gezegevierd. Maar het neemt de macht van het kwaad niet weg, wanneer het goede het bestrijdt. Dat betekent alleen maar, dat die macht van het kwade soms - een enkele keer - een klein beetje wordt beteugeld.

Mag ik u een klein aantal getallen opnoemen, misschien vindt u, dat het statistiek is? Er werden in de jaren van 640 tot 600 v. Chr. geofferd, in het door mij genoemde gebied, ruim dertig duizend mensenlevens. Met een bevolking, die niet veel groter was dan Nederland. Er werden kapitalen verbruikt, waar men zoveel miljoenen alleen voor tempelbouw bestemde, dat de doorsneemens in die dagen - denkt u maar eens na met uw belastingen van heden ten dage - bijna driekwart van zijn inkomen aan belastingen en taksen zag weggaan. De helft van deze gelden kwam te minste ten goede aan de priesterschap. Er zijn in die tijd een groot aantal

mediums geweest. Maar in de door mij genoemde periode van 404 jaar zijn te minste 1200 van deze mediums, deze stemmen van de goden, gestorven in hun eigen bloed, terwijl zij in trance waren. Ik noem maar een paar feiten. Die krachten zijn er natuurlijk tegenwoordig niet meer. Dat waren de geesten van de Oudheid. De oude "goden". Dat waren de "goden", die mensenoffers vroegen, zelfs in Egypte. Het zijn die "goden" geweest, die het oude Syrië ten onder brachten. Het zijn die geesten geweest, die Babylon maakten tot één van de meest zedenloze steden, die deze aarde ooit gekend heeft.

Die geesten zijn niet dood. De geest kan niet sterven, vrienden. De geest leeft voort. Zeker, ik geef toe, er is een groot verschil tussen zo'n oude tempel met de leeuwen als wachters geverfd aan de ingang, met azuren tegels ingelegd, met zijn priesters en priesteressen, die in plechtige statie opgaan, en een tegenwoordig zakelijk gebouw. Er is een verschil tussen uw beschaving van chroom en staal en ratelende machines en de sfeer van wierook, bloed en offer, dood en verderf van die oude dagen. Maar de hartstochten? Zijn die verschillend? Vandaag de dag zijn er zoveel mensen, die haten en zeggen: "Ach, wij kunnen er niets tegen doen. Wij haten nu eenmaal". "Ik haat de Japaners", zegt de een. Een ander haat de Duitsers. "Ik, zegt een derde, haat ze allemaal, want ik heb in een kamp gezeten, omdat ik - bv. - N.S.B.-er ben geweest". Ergens anders strijdt een mens voor zijn rechten met haat in zijn hart. Want hij is een kleurling. Hij zou alle blanken wel willen verscheuren. Daar staat de blanke met een gebaar van "Dit gekleurde gepeupel lust ik niet. Ik haat ze, want zij zouden mijn baantje kunnen nemen. Zij komen in mijn buurt wonen en mijn bezittingen gaan in waarde naar beneden. Weg ermee!" Is er zoveel verschil, vrienden? Vroeger: haat het volk, haat de vorst, haat de priesters, haat je buurman. Op het ogenblik is het: haat een ras, haat een land, haat een godsdienst, of een levensbeschouwing. Haat, altijd en overal.

Denkt u, dat die oude goden - ook al wordt hun naam nooit meer genoemd - werkelijk verdwenen, helemaal weg zijn? Dat zij nooit meer zullen terugkeren op deze wereld? Denkt u, dat zij doof zijn voor de stem van een mensheid, die dreigt te vergeten wat naasteliefde eigenlijk betekent en een bepaalde haat vaak beschouwt als een nationale deugd? Denkt u werkelijk, dat de duistere krachten daarvoor dood zullen blijven? De oude goden waren ongetwijfeld indrukwekkender: het grote beeld, wanstaltig, geheimzinnig staand in het schemerig duister, het gebaren van de priesters, een licht, dat plotseling opvlamt, de houtskool komforen, van waar kruiden vreemde geuren de ruimte inslingeren totdat je half bedwelmd bent. Deze dingen maken indruk.

De moderne goden zien er anders uit. De tegenwoordige goden bestaan uit gedrukt papier. Meer niet. Of men ze nu noemt de stellingen van Marx, Mein Kampf, of de grondslagen van de democratie, maakt niet veel uit. Deze dingen zijn op zichzelf misschien edel en goed, doch daarachter verschuilt zich de demon. Het beeld van zo een god was vroeger een groot kunstwerk. Juwelen van edelsmeed- en steenhouwerskunst; ook aan architectuur was er veel te bewonderen in die oude tempels. Zij behoorden vaak tot de grootste prestaties, die de mensen in die tijd leverden. Maar zeg mij, vrienden, is het heden ten dage eigenlijk niet precies hetzelfde? Maakt men ook hier niet, op zich edele dingen, tot iets dat aandrijft tot haat? Maakt men ook hier niet, al is het dan i.p.v. goden, in de naam van idealen, (de mens) tot slaaf van de demonische krachten?

O pardon, spreek ik over de moderne tijd? Natuurlijk, ik zou moeten spreken over de oude tijd. Laten wij het dan zó zeggen: de geesten en de demonen van de oudheid zijn door de mensheid van heden weer op de mensheid los gelaten. De hebzucht van de oude priesterkasten, de zucht naar weelde van de oude vorsten, de zelfzucht van de mensen en het egoïsme en het onbegrip leven en ook de oude goden leven. Een god brengt soms bijzonder goede dingen, maar soms ook bijzonder slechte dingen. Nu was het een oud geloof in die dagen, dat wanneer een god werkelijk ten uiterste vertoornd werd, - iets, wat zo ongeveer eens in de 7 à 800 jaren gebeurde - deze god gewoon het klimaat veranderde. Wanneer dit geschiedde nam men aan, dat deze god onherstelbaar beledigd was. Dan ontstond er in de tijd van de regens grote droogte, de warmte van de zomer maakte plaats voor felle koude, zodat de oogst niet tijdig rijpte. Waren de rijpe vruchten nog op het veld, dan regende het zó lang, soms zelfs uit heldere hemel, dat de oogst verrotte. Men meende, dat een vertoornde god macht had over wind en golven, en deze door zijn macht dwong de schepen te nemen van de stad, of staat, die hij vervloekt had. U gelooft niet meer hieraan op het ogenblik. Misschien gelooft u ook wel niet, dat er dergelijke demonische krachten bestaan. Maar de natuur zal u wel anders leren. De natuur zal door haar verschijnselen u tonen, dat u evenals de ouden afgoden hebt aanbeden. Of uw afgoden nu kapitaal heten, of

positie, of u ze "vrijheid" doopt, of politieke overtuiging, maakt eigenlijk weinig verschil uit. Het gaat er niet om in wiens naam u zich overgeeft aan haat en vooroordeel. Het gaat er niet om hoe u - en daarmee deze wereld - uiteindelijk gekomen bent in een toestand, waarbij de één de ander het licht in de ogen niet gunt. De feitelijke toestand, daar alleen gaat het om. De rest doet niet terzake. In de oudheid zijn landen en volkeren hieraan ten onder gegaan.

Wilt u een voorbeeld hebben, wat iets dicht bij uw eigen tijd ligt? Goed!

Rome had een aantal goden zoals er slechts zelden in één stad tezamen vereerd werd. Hier woonden de Vestaalse maagden die het heilig vuur hoedden. Vlak daarnaast een Egyptisch priester, die Osiris of Anubis, diende. Hier danst het masker van Pan en daar schrijdt de toornige Zeus en werpt zijn bliksems ter aarde. Loki sluipt door de gangen onder het circus. Kortom, wat er aan goden in de wereld bekend is, leeft in Rome en wordt daar vereerd. Zo vreemd kunt u zich de god niet denken, of u vindt zijn tempel wel ergens. Zelfs een Jahweh, een God van de Joden, bood men daar een plaats in de rij van de erkende goden. Slechts het feit dat deze dwazen (de Jodsen; Red.) op dit gebied de meerderheid en wijsheid van Rome niet wensten te erkennen, heeft Hem (Jahweh; Red.) ervoor behoed (om in) dat Rome één beeld onder vele te worden.

De goden zijn er. Priesters en auguren zijn er. Ook de haat is er. De haat, die het begin was van Rome's macht. Haat tegen de boeren, tegen andere rassen, tegen de niet-stedelingen, die rond de stad woonden. Wie geen Romein is, moet verdreven worden van huis en haard. Zijn er stammen, die Rome niet erkennen als meester? Drijf ze uiteen! Vernietig ze! Niets is gelijk aan de macht van Rome. Zo komt de trots. De wet van Rome, zo zegt men in die dagen, is de wet van de wereld. Later gaat men nog verder. Men zegt: "Onze keizer is de ware God. Naast hem is niemand iets waard". Wenst u in Rome weelde te bezitten? Er zijn duizend goden. Breng offers en smeeke hen erom. U zult dan weelde verkrijgen, of ten onder gaan. Vandaag kun je nog lachen en feestvieren, morgen daalt een pretoriaan de Palentijnse heuvel af en brengt je in het gunstigste geval een beleefd veroordelend woord van de keizer. Soms wenst de keizer, dat je voor hem zult verschijnen. Dan weet je vaak, dat het verstandiger is jezelf de aderen te openen. Soms ook komt in de nacht een bruut geweld van moordenaars, of wordt je leven genomen door sluipend vergif.

Rome is ondergegaan, ja, het heeft zichzelf vernietigd, omdat het niet kon begrijpen, dat mens-zijn méér betekent dan Romein zijn. De haat, die Rome wekte en bezat, heeft Rome ten onder doen gaan. De minachting, die Rome kende voor alle anderen, deed het sterke Rome vallen. Rome vervalt, totdat het uiteindelijk niet meer is dan een omstreden stad, of deel van een kerkelijk staatje. Uiteindelijk wordt het de hoofdstad van een mogendheid, die in de ogen van de wereld slechts tweederangs is. Dit, zelfs in uw tijd, na zoveel jaren. Rome, dat in eigen land werd overvleugeld in macht en glorie, tot zelfs het universiteitsstadje Padua zich kon veroorloven te spotten met verzoeken, die van Rome kwamen.

Een ander voorbeeld? Denk aan de Grieken, die met zelfverheffing zich zelfs boven hun Goden stellende, spraken over het recht van de mens, maar vergaten aan elke mens datzelfde recht toe te kennen. Wat zegt u? Wenst u een voorbeeld, dat in de geschiedenis dicht bij uw tijd ligt? Denk aan Karel de Grote, die zich een rijk bouwde op haat. Zijn God was een eigenaardige bloedige God. Met bloed en zwaard dwong hij zijn onderdanen het christendom te aanvaarden. Hij wist, slechts één keuze voor allen! Wie niet onder zijn vanen vochten: kerstening of moord! Deze Karel was misschien een groot man, maar zijn rijk werd reeds verdeeld, voordat hij stierf. Zijn zonen hebben, wat overbleef van zijn rijk, verspeeld en verworpen. Er bleef niets dan een chaos over van zijn rijk, waarvan men aan zijn hof trots zei, dat het reikte van zonsopgang tot zonsondergang.

Nog niet voldoende? Wilt u een voorbeeld, dat nog dichterbij ligt? Er werden stellingen verkondigd over de rechten en plichten van de mensen in een land niet ver van hier. Een stelling, die niet dwaas was. Laat ons dit niet vergeten. Er zijn mensen geweest, die zeiden: "Wij zullen deze stellingen aanvaarden. Wij zullen er naar leven en deze waarheid aan iedereen opleggen". Er gingen mannen in zwarte regenjassen 's avonds door de straten, gewapend met pistolen en knuppels. Er vielen slachtoffers. En de tegenpartij? Zij marcheerde op met soldaten en geweren. Zij moordden deze revolutionairen uit, waar zij de kans kregen. Maar van opstanden en slachtoffers werd een handig gebruik gemaakt. "Wij kennen het redmiddel. Wij zijn beter en meer dan jullie". Zo beheersten zij het rijk. Zeg mij, waar zijn deze mensen gebleven? Ook zij hebben hun beroep gedaan op de wrede goden van macht en haat. Ook zij hebben wat papieren en het beeld van een mens tot god verheven. Zij zijn niet meer. Misschien is dit niet prettig voor u om te horen. Licht het wat te dicht bij uw tijd? Maar waar blijft het, vrienden? Ook daar werden wrede

offers gebracht, ook daar werd met mensenlevens gespeeld, om de god die men vereerde, tevreden te stellen. Daarna dreigden de anderen in dezelfde fouten te vervallen en dezelfde goden te aanbidden. Och, wat wilt u? Wij móéten toch wel haten? Als de communisten komen blijft er voor ons toch niets over? Die Amerikanen moeten wij eigenlijk ook maar haten, want die bemoeien zich te veel met onze zaken. Nu moeten wij die Belgen toch eigenlijk ook niet zo licht nemen, want met al die Benelux-intriges zijn die Belgen toch eigenlijk ook wel gevaarlijk. Over de Duitsers moet je maar niet eens spreken, dat is plebs, dat hoort in de goot. Wat zei u daar? Hebt u het nooit gezegd? Nu ja, misschien niet. Maar u weet toch heus wel, dat er zo gedacht wordt door een hele hoop mensen. Hebt u ook niet ergens een vooroordeel? U weet wel: Frankrijk, een volk in ondergang, of de Italianen, die zijn lafaards, die kunnen alleen maar zingen. Dan die Arabieren! Misdadigers, die de arme weerloze Israëliërs afmaken. Wat zegt u? Ja, natuurlijk! Die gemene Israëliërs hebben die arme Arabieren zonder recht of reden huizen en bezit ontnomen. Zij hebben hen zo maar het huis uitgejaagd, gemarteld en doodgeschoten. Je moet ze maar haten, vooral goed haten! Er zijn nog veel meer dingen om te haten. Als je haten wilt, is heel de wereld vol van dingen, waar je je haat op kunt richten.

Eén ding kan ik u verzekeren. De oude goden hebben eens op aarde geregeerd en in bloed en nood hun tol geheven van degenen, die zij regeerden. Zij brachten ondergang aan eenieder, die hen vereerde. Wanneer ook u de oude goden eert, al is het onder andere naam en in nieuwe vorm, geloof mij, uw lot zal hetzelfde zijn. Het is goed om te spreken over vooruitgang, geestelijke stijging en bewustwording. Natuurlijk. Wanneer er iets is, wat ik u geven kan, dat u helpen kan bij uw verdere bewustwording, neem het, want ik schenk het u gaarne, of wil het met u delen.

Het beste, wat ik u geven kan, is dit: Het weten, dat het noodzakelijk is voor bewustwording en bewustzijn elke haat, elke minachting, elke begeerte, elke overbodige luxe te verwerpen. Want zelfs dat, wat u begeert, kan voor u een valstrik betekenen, waardoor ook u gebonden wordt aan de demonische krachten, die vandaag, zoals vroeger, rond gaan op deze wereld en trachten deze wereld te beheersen. Dit beeld is niet erg optimistisch. Integendeel! Je zoudt er pessimistisch onder worden. Gelukkig hebben wij nog een ander voorbeeld.

Er is een stad geweest, die weigerde om te haten. Ook zij hadden een Baäl, een heer, een god. Goden, waarheen de kinderen gaarne gingen om hen bloemenoffers te brengen. Terwille van die god had men lief, vierde men gezamenlijk feest, at men en dronk men. Terwille van die god gaf men van al, wat men bezat, rijkelijk aan zijn medemensen. Deze stad kende bijna 1000 jaren lang een ongestoord bestaan. Zij was gelegen in Azië, in de buurt van het huidige Indo-China. Het was een stad vol pronk en praal, maar de mensen waren er gelukkig. Men kende er geen haat en afgunst. Wanneer er plundersaars kwamen vanuit de bergen, dan was deze stad sterk. Zij verdreef hen niet, doch zei: "Onze macht is groot, maar indien u armoede lijdt, wij hebben overvloed. Wij zullen u dus geven uit onze oogsten, maar niet wat u vraagt of bepaalt, doch dat, wat wij volgens recht en leer u willen geven".

Tot er een mens kwam, die sprak: "Wij zouden wel dwaas zijn, indien wij aan die plunderende boeren uit de bergen ook slechts één korrel graan zouden geven. Laat ons tegen hen vechten!" Hebzucht en haat deden toen hun intrede, en zo begon de ondergang van deze stad. Daar, waar deze pronkvolle stad vroeger stond, waar eens in de tempels regelmatig de stem van grote en goede geesten de mensheid vermaande, zijn nu nog slechts wat losse stenen en misschien een enkele ruïne. Eerst werd de tempel verlaten, want de goden waren stom en hadden geen stem meer. Toen verzandden de beken en verdroogden de velden. Daarna kwamen de regens, de streek werd een moeras en de overlevenden vluchtten. Wanneer u nu ziet wat er nog over is van bijna 1000 jaren menselijk geluk en streven, het is niets meer dan wat verweerde steenblokken, overwoekerd door veel, voor u vreemde, geheimzinnige gewassen.

Misschien zal het in uw wereld ook zo gaan. Misschien dat eens een zee zal golven, daar, waar Den Haag lag met zijn regeerder en en zijn gewichtigheid. Misschien dat eens een heuvel opgroenend (groen oprijzend?) boven de zee, zal aanduiden waar eens het trotse Londen stond. Dan zullen de dieren des velds misschien grazen op het steenachtig veld, dat het enig overblijfsel is van het grote Berlijn. En de lichtstad Parijs een moeras is geworden, dat nog slechts bezocht wordt door wat trekkende vogels. Wie weet. Het is mogelijk, dat dit gebeurt, mijn vrienden. Wanneer de westerse mens de goden blijft vereren, die hij thans, - ook al noemt hij ze geen goden, - maar al te vaak vereert. Maar juist, omdat het nog niet tē laat is, kunnen wij tegen dit noodlot strijden. Wij bezitten een wapen, dat wij zowel voor onszelf, als voor de wereld, kunnen

gebruiken. U weet misschien, mijn vrienden, dat wij steeds de verdraagzaamheid prediken. Leer je medemensen te tolereren. Leer te tolereren, dat een ander anders streeft en denkt dan jij. Wees onaantastbaar in je eigen sterkte, waar dit je eigen leven en overtuigingen aangaat. Maar val nooit een ander aan en vooral veroordeel niet, wanneer hij niet kennelijk en duidelijk merkbaar aan u, dus niet aan anderen, daartoe reden geeft. Toch is verdraagzaamheid alleen niet genoeg. Wij moeten afstand doen van meer aanvaarde waarden: wij mogen niets begeren wat aan een ander toebehoort. Wij moeten vrijelijk weten te geven, waar wij slechts geven kunnen. Wij mogen geen acht geven op rang en stand en ons verheffen op het aanzien, dat de mensen ons toekennen.

Wij mogen ons niet beroemen noch verheffen op de eerlijkheid en zuiverheid van onze eigen handelingen. Wanneer er mensen zijn, die zó leven, - ook al zijn het weinigen - dan kan er nog veel gebeuren. In de Bijbel lezen wij, dat God Sodom en Gomorra wilde sparen, indien er slechts 10 rechtvaardigen woonden. Wanneer voor uw wereld eens hetzelfde ogenblik aanbreekt en de demonen klaar staan om in een regen van onblusbaar vuur een laatste oogst aan wanhoop en emotie binnen te halen, hoe zal het dan op de wereld zijn? Zullen er dan rechtvaardigen genoeg zijn (om) een verantwoording te dragen, die anderen niet meer kunnen, of durven, aanvaarden? Zullen er dan mensen gevonden worden, die vrijwillig afstand willen doen van alles, behalve hun recht om mens te zijn? Zullen er dan mensen zijn, die geen haat kennen, doch slechts liefde? Wat meent u? Ligt dit in de verre toekomst? Zeker in de toekomst. Maar voor deze toekomst wordt juist nu de basis gelegd. De goden van de oudheid gaan om op de wereld. Deze vreemde demonen spelen met het hartebloed van de mensheid. Zij bevorderen uw hebzucht en uw eigenwaan. Schijnbaar vragen zij u slechts weinig offers en bieden u een groots loon. Maar het uiteindelijke loon, dat zij u brengen is ondergang, verderf en duisternis, geestelijke en lichamelijke verworping.

Kies dus, mijn vrienden, wat u wilt zijn. Een mens die er in deze tijd beter af komt en wat meer heeft in zijn leven, of een mens, die leeft voor het Licht, voor de Waarheid Gods en de toekomst? Kies, mijn vrienden. Zo u gekozen hebt ten goede, doe afstand van uw eigenwaan; doe afstand van uw begeerte en uw bezit. Verwerp uw vooroordelen. Er is slechts één waarde werkelijk belangrijk in al uw levens: Gods Liefde en Licht, die rond u zijn, en in uzelf de oprechte naasteliefde voor de mensheid, voor de wereld, voor al het zijnde. Dit zijn de waarden, waarmee u thans de basis kunt leggen voor de redding van de wereld van morgen. Verwerp deze dingen en de resultaten zullen spoedig kenbaar worden. Wanneer het stoffelijk zegel op deze wereld wordt gedrukt en de wereld, zoals vroegere steden en staten, de tol zal moeten betalen aan de machten, die zij heeft gediend, betekent dit de redding.

Ik dank u voor uw aandacht. Het woord is thans aan de tweede spreker.

SCHOLING IN DE MAGIE

Goedenavond vrienden,

Het tweede onderwerp is naar uw eigen keuze. Wat is dat vandaag?

Vraag: Wat zijn de bijzonderheden bij een scholing in de magie?

Spreker: Ja, daar kan ik wel over praten. Bijzonderheden bij scholing in de magie. De toekomstige magiërs worden natuurlijk van het begin af aan proeven opgelegd. Dat zult u begrijpen. Echter zijn al deze proeven van minder belang. Men leert zeer veel dingen begrijpen, bezien en men leert werken met natuurkrachten, die niet algemeen bekend zijn. Dan komt het moment, waarop de magiër eigenlijk voor het eerst wordt geconfronteerd met de werkelijkheid van zijn gekozen richting. In het leven van ieder mens is er wel iets, dat hij bijzonder vreest. Vooral de magiër zal juist deze vrees moeten overwinnen. In het leven van elke mens is er wel iets, dat hij liefheeft boven alles. De magiër zal deze liefde moeten verloochenen. Ongeacht, let wel, of hij een zwart-magiër wordt, of een wit-magiër wordt. Dit is een voorbereiding. Daarna komt pas eigenlijk het goede onderwijs. U zou kunnen zeggen: tot nog toe heeft hij lagere school gehad. Het doorstaan van deze beproeving is zoveel als een toelating tot het middelbaar onderwijs, daarna moet hij nog een hogere school volgen, wil hij werkelijk wat worden.

Het eerste, wat zij een magiër leren, is het begrip van de z.g. onbetekenende waarden. Het berust op waarschijnlijkheden. In elk leven, overal en bij elke mens komen zo van die kleine onbetekenende toevalligheidjes voor, onverwachte dingen, waar je helemaal niet op hebt gerekend. De magiër moet leren om die toevalligheden te verwerken. Toeval is ook een uiting van een niet-gerealiseerde waarde, die in je leven ligt. Als u toevallig een vriend ontmoet, dan garandeert dat, dat er een oorzaak moet zijn. Als u op dat ogenblik behoefte hebt aan vrienden, dan betekent die ontmoeting met die vriend - in negen van de tien gevallen - , dat uw hele verdere ontwikkeling in deze zaak gunstig zal zijn. U zou zeggen: het is waarzeggerij, maar gebaseerd op meer dan gebruikelijke waarden. Dan krijgt hij zo een klasje door te maken in droomuitlegging. Droomuitlegging is tegenwoordig ook al weer iets, waar ze een hoop van af weten. Maar in die oude tijd al baseerde de mens alle dromen op een innerlijk weten. Had men zich de kennis hieromtrent eigen gemaakt, dan volgde onderricht op ander gebied. Hierbij werd o.a. levitatie onderwezen. Simon, de tovenaars, was een magiër, die dit geheel beheerste. Wat het totaal echter van zijn handelingen aangaat, behoorde hij bij het grauwere gedeelte.

De volgende klas bracht het contact met geesten en het in zich opnemen van geestelijke krachten. Voor de wit-magiër betekende dit: leren de sferen te bereiken en in zichzelf de krachten daarvan opnemen. Voor de zwart-magiër betekende dit deel van het onderricht: leren een verbond te sluiten met geesten. Neem nu bv. een levitatie. Je kunt natuurlijk jezelf trainen, tot je met eigen krachten, dank zij eigen innerlijke toestand, je boven de aarde verheft. Maar je kunt ook een contractje maken met een ander, zodat die, wanneer het nodig is, je in ruil voor de dingen, die jij geeft, je met zijn krachten eenvoudig opheft. Wij kunnen over het algemeen van de zwart-magiër wel zeggen, dat hij, ondanks dat, geen gemakkelijk leven heeft. Maar waar de wit-magiër in elke handeling persoonlijk opgaat en met heel zijn wezen erin betrokken wordt, zal de zwart-magiër in veel gevallen zich tot het oproepen en bezweren van andere machten beperken.

Zowel wit- als zwart-magiërs leren alles, wat er op dit gebied bestaat. Na dit onderricht echter komt er een definitieve splitsing. De wit-magiër leert zichzelf in dienst te stellen van de mensheid en zijn krachten niet te gebruiken voor zichzelf. De zwart-magiër leert daartegen de krachten van de geest en van de wereld voor zichzelf te laten werken en deze ten eigen bate te gebruiken. Hij werkt dus slechts ten eigen voordele en geheel zelfzuchtig. De wit-magiër wordt echter, voor hij zijn kennis in de praktijk mag brengen, gedurende langere tijd verplicht als gewoon mens onder de mensen te werken, zonder van zijn magische capaciteiten gebruik te maken. Eerst wanneer hij ook deze proef doorstaan heeft, wordt hij als volwaardig magiër in de Broederschap van de Wit-Magiërs opgenomen en ontvangt hij de laatste inwijdingen, waarbij hem geheimen worden geopenbaard, die de zwart-magiër slechts zelden en dan nog door een leven van eigen onderzoekingen kan leren kennen. Een groot gedeelte der magische praktijk berust echter - vooral bij de zwart-magiërs - op intimidatie en suggestie.

Als voorbeeld kan ik hiervoor noemen een heks die buiten Rome leefde. Zij verkocht liefdesdranken, vergiften, enz. Als tovenaarsster had zij niet veel te betekenen, maar juist dat lesje van opzienbaren, had zij heel goed geleerd. Evenals sommige van haar collega's, had zij de gewoonte op de kerkhoven aanwezig te zijn, wanneer er iemand begraven werd. Wanneer zij zeker was, dat niemand haar kon zien, groef zij het lijk op, drukte het de oogballen uit en vrat deze op. Eet smakelijk! Ook danste zij wel op een hoop gloeiende stenen. Nadat zij dat had gedaan, ging zij dan naar een nabij gelegen kerkhof, zwaaide daar met een brandende fakkel, daarna doofde zij die en dan stond zij te roepen van: "Kom maar, mijn geliefde is dood!" Enz. enz. U begrijpt wel, iemand, die dat zag, meende, dat zij minstens 77 duivels op visite kreeg en ging er dus vandoor, dan waren zij doodsbang voor haar.

Maar wanneer zij er iets in haar vak nodig hadden, dan dachten zij er anders over. Dan zeiden zij: "Dat moet toch wel een machtige tovenaarsster zijn!" Door de suggestie alleen deed een drankje van haar dan soms meer, dan een beter drankje van een magiër in een dergelijk geval.

Een wit-magiër mag mensen nooit dwang opleggen, noch zelfbedrog in de hand helpen werken. De wit-magiër koos n.l. een geheel andere weg. Er is dan ook één regel, die hem vanaf het ogenblik, dat hij zijn lering begint, voortdurend wordt ingepompt: "Je mag nooit opvallen. Je mag nooit méér lijken dan een ander mens. Je mag jezelf nooit van de anderen onderscheiden. Zeker, je mag je eigen leven leiden. Maar je mag je nooit voordoen als iemand, die bovennatuurlijke krachten heeft, of méér dan normaal is. Heb je krachten en wil je die aan een leerling geven, doe het dan zó, dat alle krachten, die je uitstraalt, worden afgeschermd, houd alles geheim en zorg

vooral, dat er niet te veel van uitlekt. Je mag niet als een buitengewoon mens worden gezien. Je bent jezelf. Daarom ben je dienaar van de mensheid". Verder leren zij altijd: "Je mag de mensen slechts dat geven wat zij voor hun bewustwording nodig hebben".

Dit zijn natuurlijk allemaal van die bijzonderheden, van die kleine en grote verschillen.

Verder leren wit- en zwart-magiër allebei hun walging te overwinnen. Zo iemand wordt gesteld tegenover de afzichtelijkste toestanden, wezens en dieren. Men zegt bv. aan een leerling: "Hier heb je een paar slangen". Giftig waren die meestal niet, maar goed, het zijn toch dieren, waar de doorsnee mens niet erg van houdt. Dan werd hen gezegd: "Dit zijn nu je kinderen voor de komende tijd. Zorg goed voor ze". Ging je dan slapen - meestal op een hard bed, hoor, want de service was bij dergelijke leerscholen nooit goed - dan zochten de slangen in de kamer de warmte op en kwamen dus boven op je body liggen. Dat moest je dan nog maar goedvinden ook! Ook leerden zij iemand de meest onmogelijke spijzen te eten en de meest vreemde drankjes te drinken. Zij leerden zo iemand ook vaak gifstoffen in te nemen, nadat hij eerst een laagje olie had gedronken. Later, vóór het gif werkte, moest hij dan alles weer uitbraken. Op die manier leerde je meteen om nergens bang voor te zijn. Je mag nergens bang voor zijn en nergens afschuw voor hebben. Alles was gewoon.

Er is bv. een magische school geweest, de kant van Egypte uit, waar zij een vijver hadden met krokodillen. De jongelui nu daar werd geleerd om zich tussen die krokodillen onbevreesd te bewegen en tussen hen in te baden. Zolang zij niet bang waren gebeurde er ook geen ongelukken. Maar op het ogenblik, dat zij bang werden, hadden zij meteen een leerling minder. Het zijn niet direct zachtzinnige methoden geweest die zij daar hadden. Wij kunnen wel zeggen, dat al deze scholingen als typisch beginsel hadden: de harding, het tot meer dan mens maken van de leerling. Voor de verder gevorderden goldt, zowel bij de zwart- als bij de wit-magische scholing, dat de leerling, die niet slaagde, hierdoor ten onder ging. Die leerling wist te veel om hem daarmee rustig vrij rond te laten lopen. Maar zijn weten was nog niet groot genoeg om hem te binden binnen de magische broederschap. Vanuit dat standpunt was het dus beter, dat onbekwame leerlingen door een krokodil werden opgegeten, of in een afgrond vielen, dan dat half-geschoolde magiërs de wereld in zouden trekken. Dit principe is door alle tijden heen steeds doorgevoerd.

Natuurlijk waren er ook wel eens excessen. Zo was er een magische school in de buurt van de IJzeren Poort. U weet wel, bij de Donau. Daar dwong men de leerling o.a. bloed van levende mensen te drinken. Dit werd gerechtvaardigd door te verklaren, dat men met het bloed uit de aderen ook de levenskracht en het weten van die mens in zichzelf overbracht. Ook dwong men daar de leerlingen met een machtswoord zich boven de aarde te verheffen. Ook de wit-magiër deed dit wel. Maar deze leerlingen moesten voortgaan met dit machtswoord te werken, tot zij ongeveer honderd meter boven de aardoppervlakte gestegen waren. Mislukte het, dan vielen zij te pletter en niemand zou er aan denken, hen te begraven. Hoogstens kwam na verloop van tijd een nieuwe leerling misschien naar een geschikte schedel zoeken. Dat gebeurde in de middeleeuwen. Het is dus nog niet zo lang geleden. Ook op het ogenblik bestaan er nog magische scholen. Maar die zijn - eerlijk gezegd - niet direct van de beste kwaliteit.

De witte magie heeft langzaam maar zeker haar karakter gewijzigd. Zij is geworden tot een esoterische scholing, die een persoonlijke magische ontwikkeling mogelijk maakt aan elk individu, dat daarvoor de capaciteiten heeft. De orthodoxe zwarte magie heeft nog maar zo hier en daar een enkel schuilplaatsje. De Voodoo-school op Jamaica bv. Dan zit er een in Suriname, tamelijk ver de Marowijne op. Dan in Tibet niet te vergeten. Daar zijn ook nog een paar van die scholen. Dan hebben wij nog de grote school van Shiva in India. Maar dat zijn het dan toch wel. Al deze scholen hebben de laatste tijd één punt gemeen, n.l., dat zij een soort klooster zijn. Wie als leerling wordt aangenomen, staat in alle levensuitingen te allen tijde onder de macht van het genootschap. Zou hij zich af willen scheiden, dan is de onmiddellijke dood hiervoor de straf. De leergangen bevatten daar o.a. necromantie, dus het bezweren van doden en soms zelfs het opwekken van doden. Verder levitatie en Poltergeist-verschijnselen. Contact met en (het) bezweren van demonen. Offerdiensten en meestal ook de gehele, of gedeeltelijke, beheersing van de natuur. Verder wetenschap omtrent de gedragingen van dieren en de beheersing daarvan. Dat is tegenwoordig de ontwikkeling, die wordt geboden op een dergelijke magische school. Over de daar heersende gebruiken zullen wij verder maar niet spreken, want die zijn nu niet direct prettig.

Naast de werkelijk zwarte magie zien wij verdwazings- en suggestieverschijnselen, zoals wij die gepaard met krachtoverdragingen en sympatische verschijnselen, zien optreden bij de goenagoena in Indonesië. Goenagoena is overleveringswetenschap. Zij is niet zuiver magisch. Voor het grootste gedeelte berust het echter op kennis van suggestieve werkingen, giffen, planten plus een beperkte geestelijke scholing. Deze lering wordt, van mond tot mond overgeleverd, over het algemeen van moeder op dochter, of van vader op zoon. Verder valt ons op, dat de inwijding in deze geheimen over het algemeen niet volledig is. De moeder zal nooit in staat zijn haar dochter alles te leren. De dochter ontdekt er weer een paar punten bij en zo wijzigt de lering zich langzaam. In zekere zin is het nog wel magie, maar het behoort zeker niet tot de magische scholing, waarover wij spreken.

Dan kennen wij natuurlijk ook nog de zogenaamde magische inwijdingsscholen bij verschillende negerstammen. Maar dezen berusten voor negen tiende op bedrog. Het resterende bestaat voor 90% uit wreedheid tegen mens en dier en minachting voor het menselijk leven. Het resterende procent is een symboliek, waarachter inderdaad magische waarden zijn verborgen. Deze laatsten zijn dan gelijk aan de wit- en zwart magische waarden, zoals wij die over de gehele wereld kennen. Zo, dat zijn dan een paar gegevens. Het is misschien niet veel, maar het komt uit een goed hart, moeten jullie maar denken.

Vraag: Wat is de bedoeling eigenlijk van het chaotisch principe in de zwarte magie?

Antwoord: Verheffing van zichzelf boven de gehele wereld. M.a.w.: elke zwart-magiër moet krachtens zijn werken egomaan en egoïst zijn. Het wekken van chaos in de gehele wereld, mits hij zelf hierdoor de wereld beheerst, of hij er vreugde uit kan putten, is zijn doel. Vorming in de wereld wordt alleen dan zijn doel, wanneer hij zelf hierdoor veel beter kan worden.

Om het verschil tussen witte en zwarte magie nog eens uit te drukken: de zwart-magiër leeft ten koste van de mensheid, de wit-magiër leeft ten bate van de mensheid.

Ik zou zeggen: Gaat u nu maar pauzeren.

Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden,

"Vragenrubriek". Persoonlijke vragen niet toegestaan. Op andere vragen antwoord (ik), zover dit verantwoord gegeven kan worden. Voor dat wij beginnen, wilde ik graag één opmerking maken. Als ik zo hier en daar in het eerste gedeelte steekproeven neem, omtrent de reactie van het publiek, dan lijkt het eerder of wij zo nu en dan de Orde moeten gaan omdopen. Dan zouden wij ervan moeten makens E.N.B.P. "Eerste Nederlandse Bond v. Pessimisten", i.p.v.: "O.D.V.". Dat is toch heus de bedoeling niet. Als ik de opmerking dus mag maken; de bedoeling is niet, dat u pessimistisch wordt omtrent de wereld, maar dat u heel optimistisch zelf begint te werken en te redden, wat er te redden valt. Dat is nog heel wat, hè?

Vraag: In "Sleutels" wordt de geest als een vrouwelijke entiteit voorgesteld, terwijl in onze taal het woord "geest" steeds in mannelijke vorm gebruikt wordt. Is hiervoor een verklaring?

Antwoord: Och, wat zal ik zeggen? Een verklaring hiervoor in zoverre, dat geest eigenlijk mannelijk noch vrouwelijk is, volgens onze ideeën, en dat wij dan beleefdheidshalve over het algemeen het vrouwelijke de voorrang gunnen, waar per slot van rekening het mannelijk-logische, doortastende bij de geest weliswaar wel aanwezig is - ja, dames, niet denken, dat ik hier sarcastisch ben, ik meen het werkelijk - dus in de geest weliswaar aanwezig is, maar toch in overheersende mate - althans in het Licht - getemperd wordt door een grote liefde voor het leven, voor de Schepper, en voor alle schepselen. Vandaar, dat men waarschijnlijk "haar" zegt i.p.v. "hem".

Opmerking: Het is geen taalkundige voldoende reden.

Antwoord: Misschien is het helemaal geen voldoende reden en als dat niet het geval is, neemt u dan maar aan, dat er een fout zit in ons spraakgebruik.

Vraag: Reincarneert de geest afwisselend in een mannelijk en een vrouwelijk lichaam, of is dit niet aan een vaste regel onderhevig? Mijn vraag berust op een theorie, die de Rozenkruisers aanhangen.

Antwoord: Het is niet wisselend. Want, zou het wisselend zijn, dan zou je altijd te maken krijgen met iemand, die vrouw is en geestelijk nog grotendeels het mannelijk element op de voorgrond brengt en omgekeerd. U zult dus begrijpen, dat dit afhankelijk is van de behoefte en eigen instelling van een incarnerende geest en niet aan een bepaalde wisseling onderhevig is.

Vraag: Op pag. 435 van het vrijdagavondverslag wordt gezegd, dat de enige vorm van openbaar gebed, door de Orde gebruikt, plaats heeft bij het "instralen van de draagtekens". Kunt U hierover een en ander vertellen, of is de vraag op deze bijeenkomst misplaatst?

Antwoord: Misplaatst is het niet. Wij gaan van de stelregel uit, dat alles wat wij proberen goed te doen ter verbetering van onszelf en de mensheid ter meerdere eer en glorie van de Schepper, uit wie wij zijn voort gekomen, voldoende gebed is. Slechts wanneer wij komen tot een plechtigheid, zoals het instralen van draagtekens, dan roepen wij a.h.w. de steun aan van alle krachten en geesten en ook van de Schepper boven, om met ons te zijn, daardoor symboliserende, dat wij één wensen te zijn met het totaal van de Schepping en om (wij) de krachten ter zegening daaruit wensen te putten. Dus ik zou haast zeggen: dat hoort bij de ritus. Al is daarbij dan ook geen sprake van een vaste ritus. Met het resultaat natuurlijk, dat hier inderdaad openlijk een smeekbede aan God wordt uitgesproken.

Misschien zou ik eraan toe kunnen voegen, dat ons inziens het uitspreken van een smeekbede aan God, noodzakelijkerwijze een formaliteit blijft. God leeft ook in ons. Hij weet dus ook, wat wij nodig hebben. Wij nemen aan, dat onze God een liefdevolle God is, een rechtvaardige God en wanneer dus datgene, wat wij verlangen voor ons leven en bewustzijn noodzakelijk is, dan zullen wij het ook wel krijgen, of wij vragen, of niet. Het feit, dat wij bidden en iets vragen, betekent dus, dat wij eerder onszelf voor ogen stellen, wat wij precies verlangen en nodig hebben, dan dat wij dit uit het Goddelijke zonder meer wensen te verkrijgen. Dat is dwaasheid. Wanneer wij echter weten wat wij willen, dan zullen wij met de Goddelijke Kracht in staat zijn om dit door ons eigen werken in deze tot stand te brengen.

Vraag: Tijdens de vorige lezing, haalde de spreker ter illustratie het voorbeeld aan van een zeer welvarende zakenman, die na zijn overgang, in de lagere sferen aan allerlei plagerijen blootgesteld was. Is er voor deze "verblinden" helemaal geen hulp aanwezig, in welke vorm dan ook?

Antwoord: Hulp uit de lagere sferen, dit zou sarcastisch zijn. Het gaat hier om die man, die de 40 sigaren in zijn mond kreeg. Sarcastisch gezien zou iemand met 40 asbakjes aan kunnen komen dragen. Maar de enige hoop, die er werkelijk voor hem bestaat, is dat hij zich realiseert, dat hij zelf dergelijke dingen noch tegenover anderen mag uiten, noch van anderen mag verlangen, dat hij onbetekenend is en zich dient te onderwerpen aan de regels, die voor iedereen bestaan. Op dat ogenblik heeft hij dan zijn grootste fout, eigenwaan en zelfverheffing en daardoor verblindings, overwonnen en komt hij vanzelf in een toestand, waarbij men hem dus uit een lichtere sfeer kan benaderen en helpen. Als hij zover is gekomen, gebeurt dat wel.

Vraag: Wat was de naam van die gelukkig stad en de plaats? En de jaartallen van opkomst en ondergang?

Antwoord: Wacht even. Dat was met die eerste lezing? Dat weet ik op het ogenblik niet. Ik zal kijken, of ik het te weten kan komen.

Vraag: Hoe luidde die stelling van die mannen in lange mantels?

Antwoord: Daar weet ik helemaal niets van, hoor. Dat moet je me maar eerst eens duidelijk maken.

Reactie: Hoe was die stelling van die mannen in zwarte jassen, die hun mening opdrongen aan anderen?

Antwoord: Waarschijnlijk: wij zijn beter dan jij. Daar zou het wel op neerkomen. Precies weet ik op het ogenblik ook dat niet. Ik zal kijken, of ik degene, die dat gezegd heeft, te pakken kan krijgen, dan krijgt u antwoord, anders moet u maar wachten. Ik kan er ook niets aan doen.

Vraag: Bij het eerste onderwerp werd als voorbeeld genoemd Karel de Grote, "in wiens rijk de zon niet onder ging". Moet dit niet Karel de Vijfde zijn?

Antwoord: Neen, dat was wel degelijk Karel de Grote. Karel de Grote, wiens rijk ging van de Vikingrijke macht, dat is Denemarken practisch, tot het zuiden van Frankrijk en een gedeelte van Spanje, uiteindelijk zelfs heel Spanje, en tot over Italië en Duitsland heen. Zijn uiterste grenzen waren, als ik mij niet vergis, aan de kant van het tegenwoordige Tsecho-Slowakije. Dat heette in die tijd dus een rijk, waarin de zon niet onderging.

Het werd inderdaad over hem gezegd. Het was niet Karel de Vijfde. Zover als ik ook weet, had Karel V ook geen drie zonen. Karel de Grote wel.

Antwoord: (op vorige vragen): Ja, die stad, die werd genoemd was Matusrad. Dus Mat-us-rad. En dat was ongeveer van 2100 v. Chr. tot 1176 v. Chr. Misschien kunt u het nazoeken, misschien is er iets over bekend. U kunt nooit weten.

Over die mantel-beweging (daar) heb ik nog niets van gevonden, nog niets van gehoord, dus ga ik voorlopig maar weer verder.

Vraag: Is het mogelijk dat er afwijkingen of negatieve werkingen in het bloed aanwezig zijn, terwijl de arts dit bij onderzoek niet kan constateren?

Antwoord: Dat ligt aan het onderzoek, dat de arts doet natuurlijk. Aangenomen, dat iemand met alle bekende middelen wordt onderzocht, is deze mogelijkheid zeer klein. Maar aangenomen, dat wij met iemand te maken hebben, die niet alle hormoonwerkingen nagaat en het samenspel van de interne secreties. Evenals de mogelijkheden van gebrekkige voeding en alle daardoor ontstaande gebreken en vergiftigingsverschijnselen plus het bloed zelf onderzoekt, iemand, die zich dus bv. bepaalt tot één eenvoudige bloedbezinkings proef, kan dat niet vast stellen.

Vraag: Is het waar, dat een atoomwolk zijn radioactiviteit in 2 à 3 uren verliest? Is het overdrijven van zo een wolk gevaarlijk voor het land? Dit in verband met het gebeurde in Australië.

Antwoord: Het is wel erg overdreven, wanneer je zegt, dat de radioactiviteit in 2 à 3 uren verloren gaat. Op grond van wat ik daarover van verschillende experts aan onze kant heb vernomen meen ik, dat het het minimum ongeveer 100 uren is. Wij nemen dan aan, dat de gevormde wolk door de wind zo wordt verspreid, dat de in de deeltjes bestaande activiteit voor het gehele bestreken oppervlak practisch tot 0 terug loopt. Blijft de wolk geheel tesamen, dan zal de radioactiviteit gedurende 5 à 6 jaren kunnen blijven bestaan. Wanneer een dergelijke radioactieve regen op het land neerkomt of de radioactieve wolk laag overdrijft, bv. bij mist op het land, kan worden aangenomen, dat, indien deze regen langer dan tien minuten bij matige val aanhoudt, of een wolk meer dan een uur de aarde beroert, dan bestaat mogelijkheid, dat mutaties hierdoor ontstaan bij planten en lagere dieren. Wanneer een radioactieve regen radioactieve zouten en deeltjes neerslaat, kan worden aangenomen, dat binnen 24 uur mogelijkheden voor weefsel-aantasting en genetische verandering ook voor hogere zoogdieren en mensen ontstaan. Indien de regen zo sterk is, dat de radioactiviteit boven normaal blijft gedurende minstens een week, kan gezegd worden, dat lichte aantastingen van organen plaats kan vinden, waarbij in de eerste plaats het ontstaan van kanker en leverziekten bevorderd zal worden. Ook kunnen er onder die omstandigheden besmettingen ontstaan, die eerst na ongeveer 10 jaren tot uiting zullen komen. Dit laatste betreft langzame ontbinding van cellen op bepaalde plaatsen binnen het lichaam. Denk er nu om niet pessimistisch worden! Het is nog niet zover. Ook daar is het nog niet zo erg.

Vraag: Kunt u iets over erfelijke belasting zeggen?

Antwoord: Moet ik het kort zeggen, of moet ik het volledig zeggen? Ach, wij zullen het allebei maar doen. Dus kort en krachtig. Erfelijke belasting... Teminste, daar gaat het toch over, hè? Zoals u het zei, zou het ook erfrecht kunnen zijn. Dat kan ik natuurlijk veel eenvoudiger formuleren. Erfrecht houdt in, dat als iemand iets erft, de staat voor het grootste gedeelte meeërft.

Erfelijke belasting is natuurlijk een andere kwestie. Alle eigenschappen, die zich latent, of door omstandigheden gevormd, in het lichaam van vader of moeder bevinden, worden via de chromosomen in zaad en eicel neergelegd. Bij het ontstaan van een nieuw lichaam zullen deze kwaliteiten dan ook invloed hebben op de vorming en eigenschappen van dat nieuwe lichaam.

Dat is vereenvoudigd de theorie. Dit geldt natuurlijk alleen op stoffelijk gebied. De geest kent geen erfelijkheid. Zij blijft steeds zichzelf.

Reactie: Dat laatste was toch zeker de bedoeling van de vraagsteller?

Antwoord: Dat kan. Dat zal wel. Maar laat mij nu eerst eens mijn gang gaan, want ik zou erfelijkheid nog nader uiteen zetten. Om korte dingen lang, pardon, om lange dingen kort te maken zal ik het u zeer eenvoudig gaan vertellen. De incarnerende geest zal over het algemeen een lichaam kiezen, waartoe die geest zich aangetrokken gevoelt, of ook wel, omdat de geest meent, dat het lichaam mogelijkheid biedt tot ervaringen, die voor de geest vanuit zijn geestelijk standpunt begerenswaardig schijnen. Ook wel, omdat zij aangetrokken wordt door de sfeer. Zij, kijk eens aan, nu zeg ik het ook al vrouwelijk. Hindert niet, beleefd is beleefd. Dames gaan voor. De geest kan zich dus aangetrokken gevoelen door de sfeer die in en rond de ouders heerst. In alle gevallen heeft de geest, mits zij bewust genoeg is, de mogelijkheid stoffelijke kwaliteiten en tendenzen op aanvaardbaarheid te toetsen. Doet zij dit niet dan kan dit harerzijds een nalatigheid zijn, waar zij logischerwijze de gevolgen voor heeft te dragen.

Is zij niet voldoende bewust, dan is dit het gevolg van de ontwikkeling die zij tot dusverre doormaakte en zullen de gevolgen van de incarnatie voor haar in verdere bewustwordingen een les betekenen, waardoor zij o.a. leert, de in sfeer en wezen optredende symptomen beter te duiden.

Wanneer de geest een lichaam aanvaardt, dan wordt dit in de praktijk door haar reeds gekozen rond het ogenblik der bevruchting. Gedurende een periode daarna is zij met het wordende lichaam nog niet één en heeft zij dus nog de mogelijkheid, zo zij dit wenst, dit lichaam te verlaten. Eerst na enkele maanden wordt zij daarmee één. Vanaf dat ogenblik is zij beperkt in haar belevingsmogelijkheid en blijft zij gedurende de volgende periode onderdanig aan de eigenschappen, die werden vastgelegd in de 48 mannelijke en de 48 vrouwelijke chromosomen. Deze samenkomend en elkaars werkingen opheffende, dan wel versterkende, zullen zij de uiteindelijke kwaliteiten van het lichaam, zover hierbij stoffelijke invloeden optreden, dus verder bepalen. Andere bepalende invloeden, die ook wel onder erfelijkheid worden gerekend, doch dit in feite niet zijn, vloeien voort uit toestanden, optredende binnen het lichaam van de moeder gedurende de periode der zwangerschap en in het bijzonder gedurende de laatste maanden daarvan.

In deze laatste tijd n.l. kunnen de zich in het lichaam van de vrouw bevindende stoffen, ingebrachte giften en prikkelstoffen, evenals psychische factoren, op de vorming van het lichaam (van de foetus; Red.) en de eigenschappen daarvan, vaak aanmerkelijke invloed uitoefenen. De geest, die in een dergelijk lichaam leeft, voltooit hiermee echter voor zichzelf een bepaalde fase van bewustwording. Zij heeft dus nooit het recht aan de ouders iets te wijten. Omgekeerd zullen de ouders er zich van bewust moeten zijn, dat zij als erfelijke kwaliteiten en pseudo-erfelijke kwaliteiten, aan de kinderen slechts datgene mee kunnen geven, wat in henzelf sluimert, leeft of aanwezig is. Wanneer zij menen, dat een eigenschap niet in henzelf te erkennen is, kunnen zij wel aannemen, dat zij niet voldoende zelfkennis hebben. Ik meen, dat dit wel voldoende is.

Vraag: Maar hoe zit het dan, die kinderen moeten dus in hun onderbewustzijn een overeenstemming hebben met het onderbewustzijn van de ouders?

Antwoord: Wanneer u lid wordt van een muziekkorps, dan moet u enige interesse hebben voor muziek. Als u incarneert in een bepaald gezin, zijn de kwaliteiten van dat gezin, vooral de geestelijke en de karaktereigenschappen, de factoren die u bijzonder aantrekken. Het karakter wordt voor een groot gedeelte door stoffelijke factoren mede bepaald. Deze zijn dus al in het wordende lichaam aanwezig. Eigen streven, oorzaak van eigen keuze, versterkt deze. Zo komen wij dan tot de geestelijke overeenstemming, althans zover dit de onbewuste wereld betreft, tussen ouders en kind. Maar dit is zeker geen wet van Meden en Perzen. Want ook tegenstellingen kunnen hier soms aanwezig zijn: n.l. wanneer de waarden van het voorgeslacht door terugval t.o.v. het huidige geslacht een sterke karakterwijziging tot stand brengen. Dan is de geest nog wel gelijk, maar de stoffelijke impulsen, waardoor deze geest zich in de stof kan uiten, zijn anders geworden. Men zegt dan wel: hij, of zij, is precies het tegengestelde van vader of moeder.

Vraag: Moet men dat erfelijk verkregen karakter dan zijn hele leven verder behouden?

Antwoord: Niet altijd. Men moet er rekening mee houden dat een sterke geest in staat is het lichaam te dwingen zich aan de behoeften van die geest aan te passen. Maar een geest, die het lichaam voelt als haar werkelijkheid en hoofd-uitdrukkingsmiddel, zal zich daaraan onderdanig

voelen en zal dus haar eigen wensen en uitdrukking in overeenstemming gaan brengen met wat het lichaam wenst. Een sterke geest daarentegen zal dus de stoffelijke karaktereigenschappen, die bepaalt worden door hormonen, enzymen, dus interne secreties, langzaam maar zeker aan zich aanpassen. Een zwakke geest wordt door het lichaam geleid in al haar uitingen.

Vraag: Is het mogelijk, dat de wordende moeder geestelijk gedomineerd wordt door de incarnerende geest?

Antwoord: Ja, het is mogelijk, maar niet erg waarschijnlijk. Je moet altijd maar onthouden, dat, wanneer dit gebeurt, de incarnerende geest qua geest en bewustzijn veel hoger moet staan dan de moeder. Dan eerst zou dit kunnen optreden. Iets anders is, dat de moeder gedurende gevorderde zwangerschap, meestal vanaf de vijfde à zesde maand, beïnvloed kan worden door het binnen haar reeds gevormde organisme, dat tezamen met de toestand van de zwangerschap bepaalde wijzigingen binnen haar lichaam betekent, die zich zullen weerspiegelen in haar karakter, haar verlangens, haar wereldaanvaarding, enz.

Vraag: Kunt u iets vertellen over het Hadra? (Sufi-mantram: Red.)

Antwoord: Neen, dat kan ik helaas niet.

Het zit mij vandaag nogal tegen, want een antwoord op die vraag over mannen in lange jassen, heb ik ook steeds niet te pakken kunnen krijgen.

Als verontschuldiging kan ik u slechts een definitie bieden van mijn eigen capaciteiten. Deze geldt trouwens voor de meeste geesten. Een geest weet, omdat een geest weten kan, wat een andere geest weet. Wanneer een geest weet, wat een andere geest weet, geeft zij het weten van die andere geest door middel van eigen weten en mogelijkheden door, opdat zij zo de geest van degenen, die haar toehoren, bereiken kan. Maar wanneer een geest niet in staat is een andere geest te bereiken, die geestelijk de waarden, die de geest verlangt, in zich draagt, maar in die andere geest niet ontdekken kan, dan kunnen wij dus zeggen, dat de geest die tracht weer te geven, wat in een andere geest leeft, dan niet in staat zal zijn weer te geven, wat in een andere geest leeft, zodat deze geest dan de geest, die toevoert niet zal kunnen vertellen, wat het antwoord is op de vraag, die zij in de geest, of in de stof, gesteld hebbende, gaarne door deze geest beantwoord zou zien.

Ingewikkeld? Daarom heb ik het juist langzaam gezegd. Als jullie het nu nog niet snappen, kan ik er ook niets aan doen. Ik wilde daarmee zeggen, vrienden, wij kunnen wel veel, maar niet alles. Nu schijn ik dus vandaag minder dan veel gekund te hebben. Ik kan er niets aan doen. Een volgende keer dan misschien weer beter. U moet maar denken, de ene keer spreek ik zonder aarzelingen, zelfs reeds over de vierde dimensie, maar een andere keer loop ik tegen een hadra op en kom niet verder. Jullie moeten het dus maar nemen, zoals het komt.

Nu, dan wens ik jullie na deze avond allemaal maar een goedenavond en een goede nachtrust.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden,

Wij zullen dan de bijeenkomst gaan besluiten met "Het schone Woord" uitgesproken aan de hand van een citaat.

"Mij spreekt de blomme een tale, mij is het kruid beleefd, mij groet het altemale, dat God geschapen heeft".

Waarbij dus Guido Gezelle tot leid-ster wordt van "Het schone Woord" van deze avond.

God heeft Zijn Naam geschreven
in het glinsterende zand.
Hij is de Kracht gebleven,
die met zegenende hand
het leven aan de aarde heeft gegeven.

Ik zie Gods Naam geschreven

in een bloem, die wuift,
en in een bij, die zoevend
van bloem tot bloeme stuift.

Ik zie Gods Naam geschreven
in wolken, die zo langzaam gaan
en in wat bomen, die wat stil
in d' avondschemer staan.

Mij spreekt het Al een tale,
mij is het Al een woord,
dat, door mijn stille ziele
ten allen tijd gehoord.

Want God is de Kern van 't leven
en Kern van alle kracht
en heeft Zijn wezen neergeschreven
in al, tot aanzijn eens gebracht.

Ik kijk in 't spiegelende water,
of in 't geklater van een waterval.
Ik kijk naar de diepe hemel,
of naar 't groene stille dal.

Kijk ik naar het sterrengewemel,
of naar de stilte der woestijn,
ten allen tijde zal Zijn Naam
mij hierin steeds een teken zijn.

Ik ben de wereld ingegaan
en bleef een wijle stille staan
bij 't nederige mos.
Kijkend naar dat kussentje
op d' aarde neergevleid zo los,
met bloomkens klein als miniatuur,
verpoosde ik een kort, kort uur
en vroeg mij af: "Gij wereld, klein,
wat heeft u kracht gegeven?"
En ziet, het nederig mos sprak mij:
"Mijn God gaf mij het leven".

Ik staarde naar de woeste zee,
die met haar wilde baren
een wereld vormde vol geweld,
vol ongekende gevaren.
Ik heb aan die zee, zo woest, gevraagd:
"Wat is het, wat in u leeft, wat in u jaagt?"
En de zee, zij zweeg een wijle stil.
Toen zei zij: "Ik ben, omdat God dat wil".

Ik ben naar een kerk toen gegaan
en bleef voor het altaar staan,
- een heil'ge beeld zag op mij neer -
en stelde mijn vraag, ook nu eens weer:
"Wat is hier, wat alles leeft,
wat al gestalt' en vormen geeft?"
En ook de kerk, zij sprak tot mij:
"God, hier gevangen, buiten vrij".

Toen ben ik tot mijzelf gegaan

en ging tot aan de zielepoort
en sprak, wat aarzelend, ontdaan,
het allerlaatste woord:

"Wat is het, wat er in mij leeft?
Wat in mij werd geschapen?
Wat jaagt het bloed mij in 't hert
tot het stijgt mij naar de slapen?
Wat is het, wat mijn denken leidt?
Wat is het, dat mij voort doet gaan en streven?
Zeg mij, mijn ziel, wat is de kracht,
waaruit ik nog mag leven?"

Het herte sprak en de ziele sprak
en het bloed, dat ruiste het voort
en het was er één en machtig groot
in mij lovende, één akkoord.

"Gij zijt het leven, geboren uit God.
Het is God, Die door u leeft.
Het is God, Die uw ogen het licht
en het hart de vreugde des levens geeft.
Het is God, Die met u lijdt in uw smart
en met u gaat al uw weg.
Zo luister, gij mens, naar wat ik u zei,
en hier in de stilte u zeg:

"God is het Leven
en God is de Kracht.
Niets zal zonder Hem
ooit bestaan.
Zie naar wat leeft, naar wat streeft,
naar wat bestaat
en gij kunt tot uw God daarin gaan".

Toen sprak mij de bloem een tale.
En de wind, zij sprak mij een woord.
Mijn hart, dat jubelde een dankkreet
en de vogelen droegen het voort.

"Ik dank U, Gij, Heer der Hemel,
Gij, Heer der natuur, van mijn hart
Dat Gij mij leven hebt gegeven
met vreugde en met smart.
Ik dank U, dat ik mag sterven
en in U verder gaan.
Want wonder zijn Uw wegen
en wonder is 't bestaan".

Uit de stilte kwam een zegen,
terwijl mijn wezen stille zweeg.

De natuur verstilde.

"Gij zijt, omdat Ik het wil,
en u geschapen heb.
En ziet, ik draag u in Mijn hart
en hul u in uw Licht.
Mijn Licht ook in u,

opdat vervullend uwe plicht,
gij in moogt gaan
tot in Mijn hart,
bewust van Mijn bestaan.
Dat is het begin der werkelijkheid
En 't einde van uw waan".

Daarmede, vrienden, heb ik misschien gefaald in schoonheid, zoals een Gezelle die bracht, maar toch uitgedrukt, wat in ons aller hart kan leven, wanneer u de regelen, die hij, Gezelle, geschreven heeft, een ogenblik beschouwt.
Hiermede nemen wij afscheid. Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goedenavond en een gezegende huisgang.